

Print ISSN: 2251-6654
Online ISSN: 2588-3542

Journal of Family Counseling and Psychotherapy

Volume 12, Issue 1, August 2022

dor.net/dor/20.1001.1.22516654.1401.12.1.6.1

Investigating the Mediating Role of Communication Skills in the Relationship between Attachment Styles and Marital Burnout

Received: 22 - 12 - 2021 Accepted: 6 - 9 - 2022

Seyedeh Sima Olyaei

MA of General Psychology, Department of Psychology, Malayer University, Malayer, Iran.

Yadollah Ghasemipour

Assistant Professor, Department of Psychology, Malayer University, Malayer, Iran. y.ghasemipour@malayeru.ac.ir

Abstract

Background: The mechanism in which attachment styles relate to marital burnout has not been taken into account in past research. **Objective:** The present study aimed to investigate the mediating role of communication skills in the relationship between attachment styles and marital burnout. **Method:** The method of the present study was correlational and structural equation modeling. The population of the study was all married people living in Hamedan City in 2020. Using the convenience sampling method, 327 married people were selected based on Cochran's formula. The sample group filled out a questionnaire consisting of the Revised Adult Attachment Scale [Collins & Reed \(1990\)](#), Quendom's Communication Skills Scale [Jerabek \(2004\)](#), and the Marital Boredom Scale [Pines \(1996\)](#). Because of the Coronavirus outburst, the questionnaire was created electronically and posted on virtual social networks. Using Pearson correlation statistics and path analysis, data were analyzed by SPSS-24 and AMOS-24. **Findings:** Results showed there were significant relationships ($P < 0.01$) between secure attachment style and communication skills ($\beta = 0.6$), anxious attachment style and communication skills ($\beta = -0.29$), communication skills and marital burnout ($\beta = 0.34$), avoidant attachment style and marital burnout ($\beta = 0.99$), anxious attachment style and marital burnout ($\beta = 1.52$). Results also showed that in the indirect path, secure ($\beta = 0.20$) and anxious ($\beta = -0.10$) attachment styles were mediated significantly ($P < 0.01$) through communication skills. But the indirect effect of avoidant attachment style was not significantly mediated by communication skills. **Conclusion:** The results indicate that in a marital relationship, secure and anxious styles of attachment form and boost the communication skills of the couples influencing their marital burnout.

Keywords: attachment style, communication skill, marital burnout

Introduction

One of the important aspects of marriage is marital satisfaction which should be experienced by couples, but the high prevalence of divorce as a reliable index of family disturbance shows that achieving marital satisfaction is more complicated than appears (Karney, Bardbury, 1997). One of the psychological abnormalities in marital relationships is marital burnout which emasculates intimacy and love between couples and causes psychological problems and distress. Marital burnout is defined as gradual decreases in affective attachment along with alienation, indifference and also replacing positive affect with negative effects toward the spouse (Naderi & Azadmanesh, 2012).

Marital burnout is caused by several factors. One of them is the attachment style that is developed in childhood. Recent research is focused on the relationship between marital burnout and attachment styles (e.g. Sharooni et al., 2020; Reisi, Sheikh Weisi, Jalil Piran, & Vala Monfared, 2019). According to Bowlby (1996), attachment styles are long-lasting and have central roles in mental health. Research shows early attachment experiences with important others direct feelings, thoughts, and behaviors in adulthood (Aghayusefi et al., 2015).

It seems defective attachment styles lead to marital burnout through behavioral mediators such as communication skills. As Hazen & Shaver (1987) showed adults with a secure attachment style have highly effective social skills and satisfactory intimate relationships with their spouse. People with avoidant attachment tend to relate to others with intimacy, but they are not satisfied so they are not willing to relate to others in the long term because of low communication skills. People with an ambivalent style of attachment fear that others reject them. They like to communicate with others, but they don't rely on others so they do this inappropriate way. People with secure attachment styles have reliable relationships with others and others accept and support them despite all their deficiencies. People with insecure attachment attribute their affective and behavioral distress to others (Alfasi, Gramzow, & Carenelly, 2010). They also can not make intimate relationships with their spouse, so they are not satisfied in marital relationships. They experience more interpersonal conflicts which are vigorous factors in marital burnout (Zareie & Ahmady, 2015).

On the other hand, communication skills help people to be capable and make pleasant feelings in messages that simply send to others (Karenly & Bradbury, 1997; quoted by Williamson

& Lavner, 2020). Communication skills make opportunities in which spouses dialogue with each other to solve the problems that have been taken. If couples can not communicate effectively with each other, so they will be in a hard time (Yong & Long, 1998). As two intertwined factors, past research is neglectful about the relationship between attachment styles and communication skills. Attachment styles are underneath factors that form communication skills and via them improve marital relationships and thereby prevent marital burnout. So, attachment styles emerge in the shape of communication skills and effect marital relationships. The present research aims to answer this question: If communication skills have mediating role between relationship attachment styles and marital burnout?

Methodology

The method of the present study was a correlation. The statistical population included all married people in Hamedan in 2020. Among them, 327 individuals were selected using convenience sampling. Because of the Covid-19 outburst, data were collected by an electronic version of the questionnaire in virtual social networks. The questionnaires included the Revised Adult Attachment Scale (Collins & Reed, 1990), Queendom's Communication Skills Scale (Jerabek, 2004), and Marital Boredom Scale (Pines, 1996). Cronbach's alphas of subscales of the Revised Adult Attachment Scale (Collins & Reed, 1990) among the Iranian sample were between 0.78 to 0.85 (Pakdaman, 2001). Queendom's Communication Skills Scale (Jerabek, 2004) also has been validated in Iran. Cronbach's alpha for the whole scale was 0.71 (Hossein Chary & Fadakar, 2005). Cronbach's alpha for the Marital Boredom Scale (Pines, 1996) among the Iranian sample group was 0.79. To analyze the data, the statistical test method of path analysis was used by SPSS-23 and AMOS-24 soft wares.

Results and discussion

This study investigated the mediating role of communication skills in the relationship between attachment styles and marital burnout. Since the normality index was more than the crisis ratio (2.58), bootstrapping method of path analysis was used. Table 1 shows the results of the direct effects of the research variables.

Table 1 Results of direct effects in the path analysis

Direct path	Unstandardized B	GFI	Standardized B	CR	Sig.
Secure attachment → commu. skill	0.60	0.27	0.001	5.02	0.001
Avoidant attachment → commu. skill	0.07	0.03	0.561	0.58	0.602
Anxious attachment → commu. Skill	-0.29	-0.13	0.013	-2.49	0.010
Commu. Skill → marital burnout	0.34	0.7	0.001	2.30	0.005
Secure attachment → marital burnout	-0.18	0.04	0.446	-0.76	0.441
Avoidant attachment → marital burnout	0.99	1	0.001	4.12	0.001
Anxious attachment → marital burnout	1.52	0.35	0.22	6.97	0.001

According to the results of Table 1, the direct effects of secure attachment style ($\beta=0.60$) and anxious attachment ($\beta=-0.29$) on communication skills were significant. The direct effect of communication skills on marital burnout was significant ($\beta=0.6$, $P<0.001$). Direct effects of avoidant and anxious styles of attachment on marital burnout were also significant respectively. ($\beta=0.99$; $\beta=1.52$, $P<0.001$). But there is no significant relationship between avoidant attachment style and communication skills and also secure attachment and marital burnout.

Table 2 shows the results of the indirect effects of the research variables.

Table 2 Results of indirect effects in the path analysis

variable	Secure attachment	Avoidant attachment	Anxious attachment
Communication skills	0	0	0
Marital burnout	$\beta=0.20$	$\beta=0.03$	$\beta=-0.10$
Sig.	0.004	0.512	0.010

As Table 2 shows, secure and anxious styles of attachment had indirect effects on marital burnout that have been mediated by communication skills, but the avoidant style of attachment had not. Anxious attachment had a negative indirect effect on marital burnout through communication skills. In other words, the more anxious attachment the sample group had the more marital burnout they had because of less communication skills. Secure attachment style had a positive indirect on marital burnout. That is the more secure the attachment style the more communication skills and subsequently less marital burnout the sample group had.

Conclusion

According to the results, communication skills played a significant mediating role in the relationship between secure and anxious styles of attachment and marital burnout. But

in the case of avoidant attachment style, there was no significant mediating role of communication skills. These findings are congruent with other research findings (Dehghan et al., 2018, Chung, 2014). As attachment experiences with early caregivers influence feelings and behaviors in adulthood, attachment styles can shape interpersonal relationships and also learning communication skills (Aghayusefi, et al., 2015) that are effective in marital relationships. This demonstrates the mediating role of communication skills. In other words, a secure attachment style can boost communication skills that decrease marital burnout. People with high secure attachment style are more intimate with their spouses which satisfy them also in sexual relationships (Hazen & Shaver, 1990). Having an anxious attachment style provokes a negative emotional state and misbehaving with the spouse which leads to marital burnout. Therefore, an insecure attachment style cause individuals to view their romantic relationship from a negative perspective and this view leads people not to improve their interpersonal relationship and communication skills. This worsens marital conflicts and consequently leads to marital burnout.

Acknowledgments

The authors would like to thank all the participants in this study.

Authors' contributions

The article is an excerpt from a MA thesis of the first author. The second author was the supervisor and the responsible author; the Second author is a Ph.D. assistant professor in health psychology at Malayer University.

Funding

All financial resources and costs for research and publication of the article have been paid by the authors and no financial support has been received.

Availability of data and materials

The questionnaires used in this study are easily available to researchers.

Ethics approval and consent to participate

All participants in the study participated in the study by filling out a consent form, and the researchers assured them that the results of the research were confidential.

Consent for publication

Researchers are pleased to announce the publication of this article.

Competing interests

This article is taken from the MA Thesis entitled "Investigating the Mediating Role of communication skills in the Relationship between attachment styles and marital burnout". (Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Malayer University, Malayer, Hamedan, Iran). This research is not in conflict with personal or organizational interests.

References

- Aghayusefi, A., Saravani, Sh., Zeraatee, R., Razeghi, F. S., Pourabdol, S. (2016). Predicting academic performance based on attachment styles and different levels of adjustment. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 21(4), 308-316. (Persian). <http://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-2527-en.html>
- Alfasi, Y., Gramzow, R. H., & Carnelly, K. B. (2010). Adult attachment patterns and stability in esteem for romantic partners. *Personality and Individual Differences*, 48 (5), 607-611. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.12.016>
- Bowlby, J. (1982). Attachment and loss: retrospect and prospect. *American Journal of Orthopsychiatry*, 52(4), 664-678. <https://doi.org/10.1111/j.19390025.1982.tb01456.x>
- Chung, M. S. (2014). Pathways between attachment and marital satisfaction: The mediating roles of rumination, empathy, and forgiveness. *Personality and Individual Differences*, 70, 246-251. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2014.06.032>
- Collins, N. L., & Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and social psychology*, 58(4), 644-663. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.4.644>
- Dehghan, A., Lavasani, Gh., & Madani, Y. (2018). The relationship between communication beliefs and marital boredom: the mediating role of mindfulness. *Journal of Psychology*, 22(3), 344-357. (Persian). <http://iranapsy.ir/en/Article/21327>
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1987). Romantic love is conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 511-524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>
- Hazen C, Shaver PR. 1990. Love and work: An attachment-theoretical perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(2), 270-280. <http://doi.apa.org/getdoi.cfm?doi=10.1037/0022-3514.59.2.270>
- Hossein Chary, M. & Fadakar M. M. (2006). Investigating the Effects of Higher Education on Communication Skills Based on Comparison of College and High Scholl Students. *Teaching and Learning Research*, 3(2), 21-32. (Persian). <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=273644>
- Jerabek, I. (2004). Communication skills inventory revised. *Body-Mind QueenDom*, https://www.queendom.com/tests/access_page/index.htm?idRegTest=2288
- Karney, B. R., Bradbury, T. N. (1997). Neuroticism, marital interaction and the trajectory of marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(5), 1075-1092. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.72.5.1075>
- Naderi, F., Azadmanesh, P. (2012). Comparison of marital boredom, family performance and intimacy of male and female employees. *New findings in psychology (Journal*

- of *Social Psychology*), 7(22), 97-112. (Persian).
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=191483>
- Pakdaman, Sh. (2001). Investigating the relationship between attachment and socialism in Adolescence. *Journal of Psychological Sciences*, 3(9), 25-47. (Persian).
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=52727>
- Pines, A. M. (1996). *Couple burnout: Causes and cures*. New York: Routledge.
<https://www.routledge.com/Couple-Burnout-Causes-and-Cures/Pines/p/book/9780415916325>
- Reisi Sheikh Weisi, A., Jalil Piran, M., & Vala Monfared, Y. (2019). Relationship between marital disturbance and attachment styles of married male teachers in the tribal area of Lordegan city. *Rooyesh-e-Ravanshenasi*, 8(2), 17-24. (Persian).
[20.1001.1.2383353.1398.8.2.24.2](https://doi.org/10.22067/IJAP.V2I2.10915)
- Zareie, A. & Ahmady sarkhony, T. (2015). The role of predictors of spiritual intelligence and communication patterns with the level of marital satisfaction of couples referring to counseling centers in Bandar Abbas. *Clinical Psychology Research*, 2(2), 101-116. (Persian). <https://doi.org/10.22067/IJAP.V2I2.10915>

Print ISSN: 2251-6654
Online ISSN: 2588-3542

Journal of Family Counseling and Psychotherapy

Volume 12, Issue 1, August 2022

dori.net/dor/20.1001.1.22516654.1401.12.1.6.1

بررسی نقش میانجی مهارت‌های ارتباطی در رابطه میان سبک‌های

دل‌بستگی با بی‌رمقی زناشویی

دریافت: ۱۴۰۰-۱۰-۰۱ پذیرش: ۱۴۰۱-۰۶-۱۵

کارشناس ارشد روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران.

سیده سیما اولیائی

استادیار گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران.

یداله قاسمی پور

y.ghasemipour@malayeru.ac.ir

چکیده

سازوکار رابطه سبک‌های دل‌بستگی با بی‌رمقی زناشویی در پژوهش‌های پیشین مورد غفلت واقع شده است. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی مهارت‌های ارتباطی در رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی با بی‌رمقی زناشویی انجام شده است. روش پژوهش حاضر همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش همه افراد متأهل شهر همدان در سال ۱۳۹۹ بود. افراد نمونه بر اساس فرمول کوکران به تعداد ۳۲۷ نفر متأهل به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های دل‌بستگی (Collins & Read, 1990)، مهارت‌های ارتباطی (Queendom, 2001) و بی‌رمقی زناشویی (Pines, 1996)، پاسخ دادند. به دلیل شیوع ویروس کرونا، پرسشنامه‌ها به صورت الکترونیکی تهیه شد و در گروه‌ها و کانال‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی قرار داده شد. داده‌های به دست آمده با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و AMOS تجزیه و تحلیل شدند. نتایج همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر نشان داد سبک دل‌بستگی ایمن با مهارت ارتباطی ($\beta=0/60$)، سبک دل‌بستگی اضطرابی با مهارت ارتباطی ($\beta=-0/29$)، مهارت ارتباطی با بی‌رمقی زناشویی ($\beta=0/34$)، سبک دل‌بستگی اجتنابی با بی‌رمقی زناشویی ($\beta=0/99$) و سبک دل‌بستگی اضطرابی با بی‌رمقی زناشویی ($\beta=1/52$) رابطه معنی‌داری داشتند ($P < 0/01$). همچنین، یافته‌ها نشان داد مسیر غیرمستقیم سبک دل‌بستگی ایمن و اضطرابی با میانجی‌گری مهارت ارتباطی با بی‌رمقی زناشویی معنی‌دار است ($P < 0/01$). از سوی دیگر اثر غیرمستقیم سبک دل‌بستگی اجتنابی با میانجی‌گری مهارت ارتباطی معنی‌دار نبود. نتایج نشان می‌دهد در یک رابطه زناشویی میزان مهارت ارتباطی هر یک از زوجین و نوع سبک دل‌بستگی که در افراد شکل گرفته، در بی‌رمقی زناشویی زندگی مشترکشان مؤثر است.

کلیدواژه‌ها: بی‌رمقی زناشویی، سبک دل‌بستگی، مهارت‌های ارتباطی

مقدمه

ازدواج یکی از مهم‌ترین رویدادهای مهم زندگی هر انسانی به شمار می‌آید. افراد می‌توانند با ازدواج در فرآیند رشد، قدمی روبه‌جلو را طی کنند. زندگی رضایتمند سبب می‌شود که انسان به آرامش و تکامل برسد (Amanelahi, Aslani, Tashakor, Ghavabesh, & Nekoei, 2012). اگرچه یکی از جنبه‌های مهم نظام زناشویی، رضایتی است که همسران باید در ازدواج تجربه کنند، اما آمار طلاق که معتبرترین شاخص آشفتگی خانواده است نشان‌دهنده آن است که دسترسی به رضایت زناشویی به آسانی محقق نمی‌شود (Karney, 1997). یکی از نابهنجاری‌های روان‌شناختی که می‌تواند زندگی زناشویی را تحت تأثیر قرار دهد و به مرور زمان عشق و علاقه بین زوجین را کم‌رنگ‌تر کرده و گاهی به‌طور کامل محو کند و موجبات مشکلات روحی و روانی شود و روابط سرد را به وجود آورد بی‌رمقی زناشویی^۱ است (Pines, 2007). پژوهشگران بی‌رمقی زناشویی را این‌طور تعریف کرده‌اند: کاهش تدریجی دل‌بستگی عاطفی که با احساس بیگانگی، بی‌علاقگی و بی‌تفاوتی به همسر و جایگزین شدن عواطف منفی به جای عواطف مثبت همراه است (Naderi & Azadmanesh, 2012). برخی دیگر نیز بی‌رمقی زناشویی را به‌عنوان علائم خستگی جسمی، عاطفی و روانی و در نتیجه احساس دائمی تنیدگی، ناامیدی و از دست دادن اشتیاق، انرژی، آرمان‌گرایی، چشم‌انداز و هدف تعریف کرده‌اند (Capri, 2013). بی‌رمقی زناشویی، روند تدریجی داشته و با پیشرفت آن می‌تواند به فروپاشی رابطه بیانجامد، یعنی زمانی می‌رسد که زوجین هر چه تلاش می‌کنند درمی‌یابند که در رابطه آن‌ها بهبودی حاصل نمی‌شود (Vanpelt, 2004).

عوامل مختلفی بی‌رمقی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. مثلاً از جمله عواملی که اخیراً در مورد آن پژوهش شده است وابستگی به فضای مجازی (Sabbagh, Salehzadeh, & Zareei, 2020) و سبک‌های حل تعارض است (Rezaei, & Rezaei, 2019) اما با توجه به اینکه بی‌رمقی زناشویی در بافت رابطه بین زوجین اتفاق می‌افتد، سبک‌های دل‌بستگی^۲ اولیه از عوامل بنیادی است که بر روی بی‌رمقی زناشویی تأثیر می‌گذارد. سبک دل‌بستگی منجر به تعیین قواعد عاطفی و راهبردهایی است که منجر به هدایت واکنش هیجانی در افراد و روابط بین شخصی می‌شود (Baker & Horger, 2012)؛ زیرا طبق نظر بالبی (Bowlby, 1982)، دل‌بستگی پیوند عاطفی نیرومندی است که هر فرد با افراد خاصی در زندگی‌اش برقرار می‌کند و در طول زمان دارای ثبات است و نقش مهمی در بهداشت روانی افراد دارد. پژوهش‌ها نیز نشان داده‌اند تجارب دل‌بستگی اولیه با

1. Marital burnout
2. Attachment styles

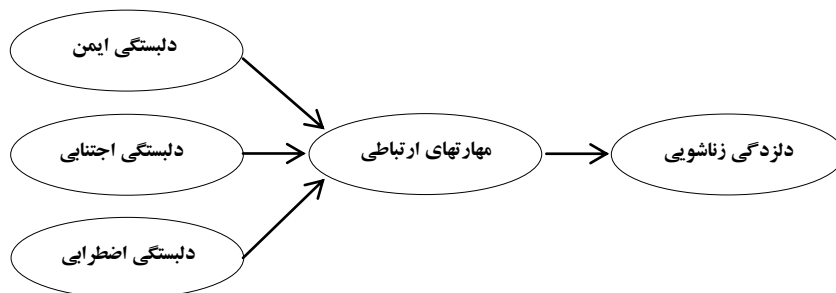
مراقبان، احساسات، افکار و رفتار را در روابط بعدی هدایت می‌کند (Aghayusefi et al., 2016). هم‌چنین پژوهش‌های زیادی در رابطه با سبک‌های دل‌بستگی و بی‌رمقی زناشویی انجام شده است (مثلاً: Mohammad Sharooni et al., 2020). در یک مطالعه نشان داده شد بین سبک‌های دل‌بستگی اضطرابی و اجتنابی با بی‌رمقی زناشویی همبستگی معناداری وجود دارد اما بین سبک دل‌بستگی ایمن و بی‌رمقی زناشویی ارتباط معناداری نبود (Reisi Sheikh Weisi, Jalil Piran, & Vala Monfared, 2019). در مطالعه دیگری، از بین سه نوع سبک دل‌بستگی، تنها سبک اضطرابی و بی‌رمقی زناشویی رابطه معنی‌داری با یکدیگر داشتند (Karimi, Karami, & Dehghan, 2015).

به نظر می‌رسد سبک‌های دل‌بستگی معیوب از طریق واسطه‌های رفتاری مانند عدم مهارت ارتباطی به بی‌رمقی زناشویی منجر شود (مثلاً: Soleimani, Tanha, Malekirad, & Kordestani, 2021). زیرا هاووزن و شیور (Hazen & Shaver, 1987) نشان دادند بزرگ‌سالان با دل‌بستگی ایمن از اعتماد به نفس، مهارت‌های اجتماعی و توانایی برقراری رابطه صمیمی رضایت‌بخش با همسر خود دارا هستند. افراد با دل‌بستگی اجتنابی تمایل دارند روابط عاطفی و صمیمی برقرار کنند اما با این وجود از این نوع روابط احساس نارضایتی دارند و تمایلی به برقراری روابط درازمدت ندارند و از مهارت اجتماعی بی‌بهره‌اند. افراد با دل‌بستگی اضطرابی از طرد شدن توسط اطرافیان خود بیم دارند، روابط آن‌ها با دیگران همراه با بی‌اعتمادی است، با وجود مخاطرات روابط صمیمی، مشتاق برقراری چنین روابطی هستند و ممکن است به گونه‌ای نامناسب این کار را انجام دهند. افراد ایمن روابط قابل اعتماد و عاشقانه‌ای دارند و فرد ایمن طرف مقابل خود را با همه کاستی‌هایش می‌پذیرد و حمایت می‌کند. افراد با دل‌بستگی ناایمن رفتار و آشفتگی‌های عاطفی خود را ناشی از طرف مقابل می‌دانند (Alfasi, Gramzow, & Carenelly, 2010). افراد دارای سبک دل‌بستگی اجتنابی نمی‌توانند روابط صمیمی با یکدیگر برقرار کنند، بنابراین از روابط زناشویی خود احساس رضایت نمی‌کنند و در رابطه با همسر خود تعارض‌های میان فردی بیشتری را تجربه می‌کنند که می‌تواند یک عامل قوی برای بی‌رمقی زناشویی باشد (Zareie & Ahmady sarkhony, 2015). زیرا مهارت‌های ارتباطی، توانایی‌هایی هستند که به افراد کمک می‌کنند تا در پیام‌هایی که به صورت نمادین به شخص دیگر از جمله همسر می‌رسانند، با کفایت عمل کنند و احساسات مثبت و لذت بخشی در طرف مقابل ایجاد نمایند (Karenly & Bradbury, 1997 ; quoted by Williamson & Lavner, 2020). این مهارت‌ها شامل خرده مهارت‌هایی است که اساس مهارت‌های ارتباطی را تشکیل می‌دهد: درک پیام‌های کلامی و غیر کلامی، توانایی دریافت و ارسال پیام‌های واضح ارتباطی که از

آن به صورت مهارت‌های درک پیام یاد می‌شود. در نظم دهی به هیجان‌ها، می‌توان آن را به صورت کنترل عواطف، و کنار آمدن با عواطف دیگران بیان کرد. هم‌چنین مهارت گوش دادن، فرآیند آموخته‌شده حس کردن، ذخیره‌سازی و پاسخ‌دهی به پیام‌های شفاهی است. مهارت بینش، آگاهی نسبت به فرآیند ارتباط، توانایی درک چگونگی تأثیرگذاری در روابط اجتماعی و توانایی فهم دیگران است. درنهایت، قاطعیت در ارتباط، برخورداری از جسارت، بدان حد که فرد بتواند صرف‌نظر از واکنش عاطفی دیگران، سؤالات و ابهامات خود را بیان کند (Hossein Chary & Delavarpoor, 2006). بنابراین، مهارت‌های ارتباطی این امکان را برای زوجین فراهم می‌کند که بتوانند با یکدیگر به بحث و گفتگو بپردازند تا بتوانند مشکلات ایجادشده را حل کنند. اگر زوجین نتوانند با یکدیگر ارتباط مناسب برقرار کنند آنگاه در شرایط نامناسبی قرار می‌گیرند (Yong & Long, 1998).

آنچه در پژوهش‌های پیشین مورد غفلت قرار گرفته است در نظر نگرفتن دل‌بستگی و مهارت‌های ارتباطی به‌عنوان عوامل مرتبط با هم در رابطه با بی‌رمقی زناشویی است. همان‌طور که (Aghayusefi, et al., 2016) اشاره کرده‌اند، تجارب دل‌بستگی اولیه با مراقبان، احساسات، افکار و رفتار را در روابط بعدی هدایت می‌کند. بنابراین، این عامل زیربنایی یعنی دل‌بستگی است که مهارت‌های ارتباطی را شکل داده تا از آن طریق باعث تقویت روابط زناشویی شده و از بی‌رمقی در این روابط جلوگیری می‌کند و بالعکس، اگر دل‌بستگی ناایمن باشد، به تبع آن، مهارت‌های معیوب ارتباطی، باعث بی‌رمقی زناشویی می‌شود. پس می‌توان گفت سبک‌های ناایمن دل‌بستگی به صورت قالب‌های رفتاری در شخص بروز کرده و مانع از فراگیری مهارت‌های ارتباطی می‌شوند؛ بنابراین، جهت فهم بهتر و دقیق‌تر مسیرهای علی‌منتهی به روابط زناشویی از روابط اولیه افراد (سبک‌های دل‌بستگی) به مهارت‌های ارتباطی کنونی آن‌ها و درنهایت بی‌رمقی زناشویی، پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به این سؤال است: آیا مهارت‌های ارتباطی در رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی با بی‌رمقی زناشویی نقش میانجی دارد؟ مدل مفهومی پژوهش در شکل ۱ نشان داده شده است.

شکل ۱ مدل مفهومی پژوهش

روش

روش پژوهش حاضر همبستگی از نوع مدل یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش همه افراد متأهل شهر همدان در سال ۱۳۹۹ بود که ۴۰۰ هزار نفر برآورد شد و با استفاده از فرمول کوکران تعداد نمونه ۳۸۴ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. در نهایت پس از اکتاف آزمودنی، تعداد نمونه آماری به ۳۲۷ نفر کاهش یافت. با توجه به شیوع بیماری کووید-۱۹ داده‌ها با استفاده از پرسشنامه الکترونیکی و در فضای شبکه‌های اجتماعی مجازی گردآوری شد.

ابزارها

مقیاس سبک‌های دل‌بستگی بزرگ‌سالان^۱

این مقیاس (Collins & Read, 1990 ; quoted by Pakdaman, 2001) بر اساس توصیف‌هایی که در پرسشنامه دل‌بستگی بزرگ‌سال (Hazan & Shaver, 1987) در مورد سه سبک اصلی دل‌بستگی وجود داشت، تهیه شده است. این پرسشنامه شامل مهارت‌های ایجاد روابط و شیوه شکل‌دهی روابط دل‌بستگی نسبت به اشخاص دل‌بستگی نزدیک است و مشتمل بر ۱۸ ماده است که از طریق مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت که از (۱) به هیچ‌وجه با خصوصیات من تطابق ندارد تا (۵) کاملاً با خصوصیات من تطابق دارد، سنجیده می‌شود. این پرسشنامه سه نوع دل‌بستگی ایمن، اضطرابی (دوسوگرا) و اجتنابی (۶ ماده مربوط به هر زیرمقیاس) را می‌سنجد. گویه‌های ۱، ۶، ۸، ۱۲، ۱۳، ۱۷ دل‌بستگی ایمن، گویه‌های ۲، ۵، ۷، ۱۶، ۱۴، ۱۸ دل‌بستگی اجتنابی و گویه‌های ۳، ۴، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۵ دل‌بستگی اضطرابی را می‌سنجد. گویه‌های ۵، ۶، ۸، ۱۶، ۱۷ و ۱۸ باید معکوس نمره‌گذاری شوند. نمرات شش ماده هر مقیاس با هم جمع شده و نمره آن مقیاس به دست می‌آید. پایایی این پرسشنامه با استفاده از روش بازآزمایی در دل‌بستگی ایمن ۰/۸۱، در دل‌بستگی دوسوگرا ۰/۷۸ و دل‌بستگی اجتنابی ۰/۸۵ گزارش شده است (Pakdaman, 2001). به دلیل کم بودن گویه‌های زیرمقیاس‌های دل‌بستگی ایمن، اضطرابی و اجتنابی (کمتر از ۱۰)، در پژوهش حاضر برای محاسبه پایایی از روش همبستگی بین گویه‌ای استفاده شد که به ترتیب مقادیر ۰/۳۲، ۰/۲۲ و ۰/۴۶ به دست آمد که حاکی از پایایی بهینه این زیرمقیاس‌ها است.

1. Revised Adult Attachment Scale (RAAS)

مقیاس بی‌رمقی زناشویی^۱

مقیاس بی‌رمقی زناشویی یک ابزار خودسنجی است که توسط (Pines, 1996) با هدف اندازه‌گیری درجه بی‌رمقی زناشویی در بین زوجین ساخته شد. این مقیاس شامل ۲۱ ماده است که ۱۷ ماده آن شامل عبارات منفی مانند خستگی، ناراحتی و بی‌ارزش بودن و چهار ماده آن شامل عبارات مثبت مانند خوشحال بودن و پرانرژی بودن است که نمره‌گذاری آن‌ها به صورت معکوس انجام می‌شود. نمره‌گذاری این مقیاس در یک مقیاس هفت‌درجه‌ای لیکرت در دامنه‌ای بین (۱=هرگز) تا (۷=همیشه) است که آزمودنی تعداد دفعات اتفاق افتاده موارد مطرح شده در رابطه زناشویی خود را مشخص می‌سازد. در این مقیاس، نمرات بالاتر نشان‌دهنده بی‌رمقی بیشتر است. حد بالای نمره، ۱۴۷ و حد پایین نمره، ۲۱ است (Navidy, Adibrad, & Sabaghian, 2005). ضریب پایایی این پرسش‌نامه را با استفاده از آلفای کرونباخ در مورد ۲۴۰ نفر نمونه، ۰/۸۶ و ضریب پایایی به روش بازآزمایی را در فواصل یک، دو و چهار ماه به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۷۶ و ۰/۶۶ گزارش کرده‌اند. ضریب پایایی این آزمون در پژوهش (Attary, et al., 2010) با استفاده از آلفای کرونباخ، ۰/۷۹ به دست آمد. ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس در پژوهش حاضر ۰/۹۲ به دست آمد.

پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی

این آزمون را (Queendom, 2001) برای سنجش مهارت‌های ارتباطی در بزرگسالان ابداع کرده است و دارای ۳۴ عبارت است که مهارت‌های ارتباطی را توصیف می‌کند. این پرسشنامه توسط (Jerabek, 2004) برای سنجش مهارت‌های ارتباطی زوجین به کار گرفته شده است. مهارت‌های ارتباطی فرعی که در این پرسشنامه بررسی می‌شوند، شامل پنج مهارت گوش دادن، توانایی دریافت و ارسال پیام، بینش نسبت به فرآیند ارتباط، کنترل عاطفی و ارتباط توأم با قاطعیت هستند (Hossein Chary & Fadakar, 2006). اعتبار این پرسشنامه در ایران در پژوهش (Hossein Chary & Fadakar, 2006) با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای نمره کل آزمون برابر ۰/۷۱ گزارش شده است. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۶۹ برای این پرسشنامه به دست آمد. برای تکمیل این پرسش‌نامه لازم است پاسخ‌دهنده هر گویه را بخواند و سپس میزان انطباق وضعیت خود را با محتوای آن بر روی طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای از (۱) (هرگز) تا پنج (برای همیشه) مشخص کند؛ بدین ترتیب، دامنه نمره محتمل برای هر فرد بین ۳۴ تا ۱۷۰ خواهد بود.

1. Couple Burnout measure (CBM)

شیوهی اجرا پژوهش

به دلیل شیوع ویروس کرونا برای جمع آوری داده‌ها، با استفاده از تارنمای پرس لاین، پرسشنامه الکترونیکی ایجاد گردید و سپس در گروه‌ها و کانال‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی (دوستان، اقوام، کارمندان ادارات شهر همدان و ...) به اشتراک گذاشته شد. بعد از گذشت یک ماه و ۵۵۰ بازدید از پرسشنامه، ۳۲۷ نفر از افراد متأهل پرسشنامه را پر کردند. ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بودند از: داشتن حداقل دو سال زندگی مشترک با همسر، در حال زندگی با همسر (عدم متارکه، طلاق یا فوت همسر)، سن بالای ۲۵ سال، داشتن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم. در ملاک‌های ورود از نمره برش هیچ کدام از ابزارهای به کاررفته استفاده نشد و میانگین جمع نمرات آزمودنی‌ها در تجزیه و تحلیل به کار رفت. ملاک‌های عدم ورود به پژوهش نیز عبارت بودند از داشتن یک اختلال روان‌شناختی، داشتن بیماری مزمن جسمی، سن بالای ۵۰ سال. در این پژوهش ملاحظات اخلاقی رعایت شد به گونه‌ای که به شرکت کنندگان از محرمانه ماندن اطمینان داده شد و به آن‌ها گفته شد اطلاعات جمع آوری شده آن‌ها در اختیار هیچ فرد، نهاد یا سازمانی قرار نخواهد گرفت. داده‌های پژوهش به صورت کد وارد نرم‌افزار آماری شد. شرکت در پژوهش به صورت کاملاً اختیاری و داوطلبانه بود. هم‌چنین در صورت تمایل شرکت کنندگان، آدرس پست الکترونیکی آن‌ها دریافت شد تا از نتایج پژوهش آگاهی پیدا کنند. داده‌های به دست آمده برای تجزیه و تحلیل وارد نرم‌افزار SPSS-24 شدند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، از شاخص‌ها و روش‌های آمار توصیفی برای به دست آوردن فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد استفاده شد؛ و سپس در قسمت آمار استنباطی برای به دست آوردن ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر معادلات ساختاری از نرم‌افزارهای AMOS-24 استفاده شد.

یافته‌ها

فرضیه‌های پژوهش در قالب مدل پیشنهادی (مفهومی) (شکل ۱) در مسیرهایی از متغیرهای پیش‌بین به میانجی و از میانجی به متغیر ملاک به دست آمد. به همین جهت آزمون تمامی فرضیه‌ها در یک تحلیل واحد انجام شد. به منظور ارزیابی مقدماتی فرضیه‌های پژوهش، داده‌های به دست آمده از پرسشنامه‌های پژوهش به روش ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون و روش تحلیل مسیر (روش خودگردان سازی) مورد تحلیل و بررسی قرار گرفتند. در ابتدا شاخص‌های آمار توصیفی محاسبه شد. فراوانی و میانگین متغیرهای جمعیت شناختی در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱ فراوانی و درصد متغیرهای جنسیت و تحصیلات نمونه پژوهش

متغیر	گروه	فراوانی	درصد
جنسیت	زن	۱۸۴	۵۶/۳
	مرد	۱۴۳	۴۳/۷
	کل	۳۲۷	۱۰۰
تحصیلات	دیپلم	۸۵	۲۶
	کارشناسی	۱۳۱	۴۰/۱
	کارشناسی ارشد	۷۹	۲۴/۲
	دکتر	۳۲	۹/۸
کل		۳۲۷	۱۰۰

همان‌طور که جدول ۱ نشان می‌دهد، بیشترین فراوانی و درصد جنسیت مربوط به طبقه زنان و بیشترین فراوانی و درصد مقطع تحصیلی مربوط به طبقه کارشناسی است. میانگین سنی افراد نمونه ۳۷/۴۹ سال (۹/۶۱) $(SD=)$ بود. میانگین، انحراف استاندارد و نتایج آزمون همبستگی پیرسون متغیرهای پژوهش در جدول ۲ نشان داده شده است.

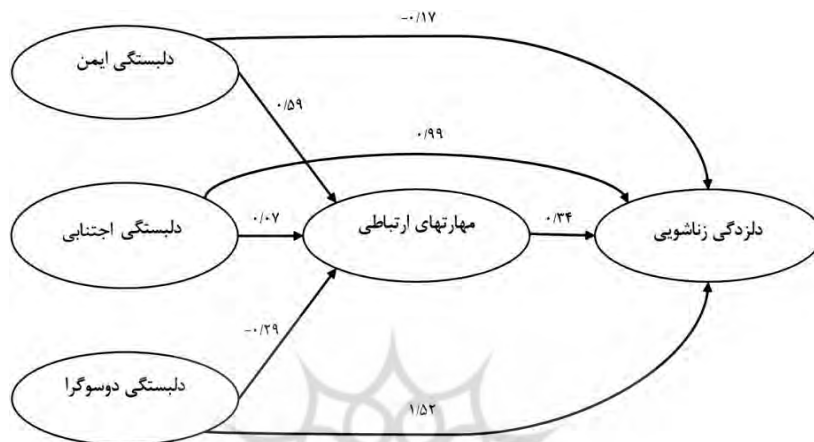
جدول ۲ میانگین، انحراف استاندارد و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	۱	۲	۳	۴	۵
۱. مهارت‌های ارتباطی	۱۰۹/۲۱	۸/۳۰	۱				
۲. دل‌بستگی اجتنابی	۱۸/۹۲	۳/۵۹	-۰/۰۱	۱			
۳. دل‌بستگی اضطرابی	۱۶/۵۲	۳/۹۶	-۰/۱۳*	۰/۰۷	۱		
۴. دل‌بستگی ایمن	۱۹/۲۵	۳/۸۱	۰/۲۶**	-۰/۱۳*	-۰/۰۰۵	۱	
۵. بی‌رمقی زناشویی	۶۲/۷۴	۷/۹۵	۰/۱۱*	۰/۲۳**	۰/۳۴**	-۰/۰۲	۱

همان‌گونه که جدول ۲ نشان می‌دهد بین نمره مهارت‌های ارتباطی با سبک دل‌بستگی اضطرابی $(r=۰/۱۳, P<۰/۰۵)$ ، سبک دل‌بستگی ایمن $(r=۰/۲۶, P<۰/۰۱)$ و بی‌رمقی زناشویی $(P<۰/۰۵)$ ، رابطه معنادار وجود داشت. ولی بین مهارت‌های ارتباطی با سبک دل‌بستگی اجتنابی رابطه معناداری وجود نداشت. این جدول نشان می‌دهد که بین بی‌رمقی زناشویی با سبک دل‌بستگی اجتنابی $(r=۰/۲۳)$ و سبک دل‌بستگی اضطرابی $(r=۰/۳۴)$ رابطه مستقیم معناداری وجود دارد $(P<۰/۰۱)$ و بین بی‌رمقی زناشویی با سبک دل‌بستگی ایمن رابطه معناداری وجود نداشت. در ادامه به بررسی نقش میانجی‌گری مهارت‌های ارتباطی با استفاده از روش آماری تحلیل مسیر در محیط نرم‌افزار AMOS پرداخته می‌شود. پیش از اجرای آزمون آماری تحلیل مسیر، مفروضه‌های تحلیل مسیر ارزیابی شد. از آنجاکه شاخص نرمالیتی در تحلیل، بیشتر از مقدار بحرانی $(۲/۸۵)$ بود، مفروضه نرمالیتی توزیع نرمات برقرار نبود، بنابراین، از

روش خودگردان‌سازی استفاده شد. مفروضه دیگر یعنی رابطه خطی مشترک چندگانه نیز بررسی شد که نتایج نشان داد این مفروضه برقرار است. این نتایج در جدول ماتریس همبستگی (جدول ۲) ارائه شده‌اند. پس از بررسی و تأیید الگوهای اندازه‌گیری، در گام دوم از تحلیل مسیر برای آزمون فرضیه‌ها استفاده شد. در شکل ۲ مدل پیشنهادی به همراه ضرایب مسیر استاندارد نشان داده شده است.

شکل ۲. ضرایب غیراستاندارد مدل پیشنهادی

جدول ۳ نتایج مدل پیشنهادی بر اساس شاخص‌های برازش

شاخص	RMR	GFI	AGFI	PGFI
ملاک برازش	۱/۲۴	۰/۹۹	۰/۹۵	۰/۲۰

نتایج جدول نشان می‌دهد تقریباً شاخص‌های مدل برازش از مقادیر خوبی برخوردار است. نتایج ضرایب بتا به همراه معناداری روابط مستقیم در جدول ۴ ارائه شده‌اند.

جدول ۴ پارامترهای اندازه‌گیری روابط مستقیم

مسیر معناداری	غیراستاندارد B	GFI	B استاندارد	CR	معناداری
دلبستگی اجتنابی ← مهارت‌های ارتباطی	۰/۰۷	۰/۰۳	۰/۵۶۱	۰/۵۸	۰/۵۶۱
دلبستگی ایمن ← مهارت‌های ارتباطی	۰/۶۰	۰/۲۷	۰/۰۰۱	۵/۰۲	۰/۰۰۱
دلبستگی اضطرابی ← مهارت‌های ارتباطی	-۰/۲۹	-۰/۱۳	۰/۰۱۳	-۲/۴۹	۰/۰۱۳
مهارت ارتباطی ← بی‌رمقی زناشویی	۰/۳۴	۰/۷	۰/۰۰۱	۲/۳۰	۰/۰۰۱
دلبستگی ایمن ← بی‌رمقی زناشویی	-۰/۱۸	۰/۰۴	۰/۴۴۶	-۰/۷۶	۰/۴۴۶
دلبستگی اجتنابی ← بی‌رمقی زناشویی	۰/۹۹	۱	۰/۰۰۱	۴/۱۲	۰/۰۰۱
دلبستگی اضطرابی ← بی‌رمقی زناشویی	۱/۵۲	۰/۳۵	۰/۲۲	۶/۹۷	۰/۰۰۱

بر اساس نتایج جدول ۴، رابطه مستقیم دل‌بستگی ایمن - مهارت ارتباطی ($\beta=0/6$)، رابطه‌ی دل‌بستگی اضطرابی - مهارت‌های ارتباطی ($\beta=-0/29$)، مهارت ارتباطی - بی‌رمقی زناشویی ($\beta=0/34$)، رابطه دل‌بستگی اجتنابی - بی‌رمقی زناشویی ($\beta=0/99$)، رابطه دل‌بستگی اضطرابی - بی‌رمقی زناشویی ($\beta=1/52$) معنادار است ($P<0/01$)؛ اما رابطه دل‌بستگی اجتنابی - مهارت ارتباطی و رابطه دل‌بستگی ایمن - بی‌رمقی زناشویی معنادار نبود. جدول ۵ اثرات غیرمستقیم متغیرها را نشان می‌دهد.

جدول ۵ اثرات استاندارد و غیراستاندارد متغیرهای پیش‌بین از طریق مهارت‌های ارتباطی بر بی‌رمقی زناشویی

متغیرها	سبک ایمن	سبک اجتنابی	سبک اضطرابی
مهارت‌های ارتباطی	۰	۰	۰
بی‌رمقی	۰/۲۰	۰/۰۳	-۰/۱۰
معنی‌داری	۰/۰۰۴	۰/۵۱۲	۰/۰۱۳

بر اساس جدول ۵ اثر غیرمستقیم سبک‌های دل‌بستگی ایمن و اضطرابی، از طریق مهارت ارتباطی بر متغیر وابسته (بی‌رمقی زناشویی) معنی‌دار است. بر اساس جدول ۵ یافته اصلی و کاربردی پژوهش حاضر می‌تواند این باشد که سبک دل‌بستگی ایمن و اضطرابی از طریق مهارت‌های ارتباطی بر روی بی‌رمقی زناشویی تأثیر می‌گذارد، اما سبک دل‌بستگی اجتنابی از طریق مهارت‌های ارتباطی بر روی بی‌رمقی زناشویی تأثیر نمی‌گذارد. در بین انواع دل‌بستگی، سبک دل‌بستگی ایمن با مهارت ارتباطی رابطه دارد. ولی سبک دل‌بستگی اضطرابی و اجتنابی با مهارت ارتباطی رابطه‌ای ندارد. بی‌رمقی زناشویی با مهارت ارتباطی نیز رابطه دارد. همچنین سبک دل‌بستگی اضطرابی و اجتنابی با بی‌رمقی زناشویی رابطه دارد، ولی بین سبک دل‌بستگی ایمن با بی‌رمقی زناشویی رابطه‌ای وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌ها نشان دادند که بین سبک‌های دل‌بستگی ایمن و اضطرابی، با بی‌رمقی زناشویی با نقش میانجی مهارت‌های ارتباطی رابطه معنادار و بین سبک دل‌بستگی اجتنابی، با بی‌رمقی زناشویی با نقش میانجی مهارت ارتباطی، رابطه معناداری وجود ندارد، این یافته با یافته‌های پژوهش (Dehghan et al., 2018, Chung, 2014) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت از آنجایی که دل‌بستگی پیوند عاطفی نیرومندی است و تجارب دل‌بستگی اولیه با مراقبان، احساسات، افکار و رفتار را در روابط بعدی می‌تواند هدایت کند، به این ترتیب، سبک دل‌بستگی فرد، می‌تواند به شکل‌گیری روابط فرد و همچنین یادگیری مهارت ارتباطی در فرد کمک

کند (Aghayusefi, et al., 2016). این موضوع، نشان‌دهنده نقش میانجی‌گر مهارت‌های ارتباطی است. به عبارت دیگر، سبک‌دل‌بستگی ایمن با افزایش مهارت‌های ارتباطی مرتبط می‌شود و از طرفی مهارت‌های ارتباطی نیز در ارتباط با کاهش بی‌رمقی زناشویی است، به این شکل، دل‌بستگی ایمن به‌طور غیرمستقیم با کاهش بی‌رمقی زناشویی در ارتباط است. افراد دل‌بسته ایمن سطح پایینی از اضطراب و اجتناب دارند، تمایل به برقراری روابط طولانی‌مدت، باثبات و رضایتمندی دارند که با سرمایه‌گذاری زیاد، اعتماد و دوستی مشخص می‌گردد. این افراد سبک‌عشق‌ورزی را به نمایش می‌گذارند که تا حدی عاری از خودخواهی و نقش بازی کردن است که این ویژگی روابط بسیار نزدیک و صمیمی‌شان، آغاز متقابل و هم‌زمان فعالیت جنسی و لذت بردن از تماس‌های جسمانی نیز هست (Hazen & Shaver, 1990). با توجه به تعریف‌های بی‌رمقی زناشویی، این نتیجه نشان‌دهنده کاهش احتمال درگیری زوجین و به تبع آن کاهش بی‌رمقی زناشویی خواهد بود که در واقع ارتباط منفی بین سبک‌دل‌بستگی ایمن با بی‌رمقی زناشویی با نقش میانجی مهارت ارتباطی را به خوبی نشان می‌دهد.

در تبیین رابطه معنی‌دار بین سبک‌دل‌بستگی اضطرابی و بی‌رمقی زناشویی با واسطه مهارت‌های ارتباطی می‌توان گفت سبک‌های دل‌بستگی در هنگام وقایع استرس‌زای زندگی فعال می‌شوند و در نتیجه زمانی که فرد در موقعیت‌های تعارض‌زا قرار می‌گیرد، بنا به نوع سبک‌دل‌بستگی که دارد، رفتارها و تظاهرات هیجانی خاصی را نشان می‌دهد؛ بنابراین، داشتن سبک‌دل‌بستگی ناایمن اضطرابی باعث می‌شود که این افراد تجارب رمانتیک و ارتباطی خود را از دیدگاه منفی بنگرند، این نگرش منفی به روابط منجر به کاهش تلاش فرد برای بهبود مهارت‌های ارتباطی خود می‌شود، همچنین این نگرش منفی به ارتباط، در ارتباط‌های زناشویی نیز خود را به نمایش می‌گذارد و به این شکل، دل‌بستگی اضطرابی با مهارت‌های ارتباطی پایین مرتبط می‌شود و باعث می‌شود افراد در جریان تعارضات زناشویی خود از روش‌های غیر سازنده حل تعارض استفاده کنند و نهایتاً کیفیت زناشویی آن‌ها تحت تأثیر قرار گیرد که منجر به بی‌رمقی زناشویی می‌شود. این یافته با پژوهش (Soleimani, Tanha, Malekirad, Karimi, Karami, & Dehghan, 2015) و (Kordestani, 2021) همسو است.

در راستای تبیین معنی‌دار ارتباط بین دل‌بستگی ایمن و مهارت ارتباطی می‌توان به این یافته اشاره کرد که (Hazen & Shaver, 1990) نشان دادند بزرگ‌سالان با دل‌بستگی ایمن، از اعتماد به نفس و مهارت‌های اجتماعی و توانایی برقراری رابطه صمیمی رضایت‌بخش با همسر خود هستند. افراد با سبک‌دل‌بستگی ایمن،

در کودکی، ناراحتی هنگام جدایی از مراقب، کاوشگری فعالانه در محیط و واکنش مثبت به بازگشت مراقب داشته‌اند. همچنین مراقبین این کودکان با دل‌بستگی ایمن، قابل‌دسترس، پاسخ‌دهنده و صمیمی بوده‌اند و به‌طور کلی ارتباط خوبی با کودک خود داشته‌اند، از آنجایی که الگوهای اولیه از رفتار دل‌بستگی، تنها به دوران کودکی محدود نشده و پیامدهای آن تا نوجوانی و بزرگسالی ادامه می‌یابد (Tanner, 2018)، بنابراین این افراد در بزرگسالی نیز این سبک دل‌بستگی ایمن و ارتباط سالم را حفظ می‌کنند. افرادی که دل‌بستگی ایمن یعنی سطح پایینی از اضطراب و اجتناب دارند، تمایل به برقراری روابط طولانی‌مدت، با ثبات و رضایت‌مندی دارند و تمایل به برقراری روابط سالم‌تر و طولانی‌مدت‌تر دارند (Hazen & Shaver, 1990)، به‌این ترتیب ارتباط بین سبک دل‌بستگی ایمن و مهارت‌های ارتباطی به‌خوبی تبیین می‌شود. این یافته با پژوهش (Karimi, Karami, & Dehghan, 2015) که رابطه معنی‌داری را بین سبک دل‌بستگی ایمن و بی‌رمقی زناشویی پیدا نکرد ناهم‌سو است. این ناهمخوانی احتمالاً به نوع نمونه و روش آماری این دو پژوهش مربوط باشد.

محدودیت‌های پژوهش

این پژوهش در بین جامعه شهر همدان انجام شده است و بنابراین، در تعمیم نتایج آن به سایر شهرها باید احتیاط کرد. هم‌چنین با توجه به الکترونیکی بودن ابزارهای پژوهش، افرادی که به گوشی هوشمند و نظایر آن دسترسی نداشتند در پژوهش شرکت نکردند.

پیشنهاد‌های پژوهشی و کاربردی

از آنجا که بین سبک دل‌بستگی اجتنابی، با بی‌رمقی زناشویی با نقش میانجی مهارت ارتباطی، رابطه معنادار وجود ندارد، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده بر روی عوامل اثرگذار در این نتیجه، بررسی انجام شود. همچنین با توجه به یافته‌های پژوهش، ارتباط بین دل‌بستگی اجتنابی و اضطرابی با مهارت ارتباطی و دل‌بستگی ایمن و بی‌رمقی زناشویی رابطه معناداری نبود، بنابراین پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده علت تفاوت این نتیجه با مبانی نظری پژوهش و عوامل اثرگذار بر روی این نتیجه بررسی شوند. پیشنهاد کاربردی این پژوهش این است که به والدینی که قصد فرزندآوری دارند آموزش‌های لازم در جهت شیوه برخورد با فرزندان برای ایجاد دل‌بستگی ایمن در آنان داده شود. هم‌چنین، می‌توان با مشخص کردن نوع سبک دل‌بستگی زوجین، آموزش‌هایی در زمینه کاهش ناایمنی دل‌بستگی و هم‌چنین افزایش مهارت‌های ارتباطی آنان در جهت کاهش بی‌رمقی و فرسودگی زناشویی آنان داشت.

اخلاق پژوهش

در این پژوهش ملاک‌ها و ضوابط اخلاقی انجمن روان‌شناسی آمریکا و ملاک‌های اخلاقی سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره ایران در نظر گرفته شد. تمام نکات اخلاقی شامل رازداری، در اولویت بودن سلامت روان‌شناختی شرکت‌کنندگان، امانت‌داری، دقت در استناددهی، قدردانی از دیگران، رعایت ارزش‌های اخلاقی در گردآوری داده‌ها، رعایت حریم خصوصی شرکت‌کنندگان توسط پژوهشگران مدنظر قرار گرفته است.

مشارکت نویسندگان

مقاله برگرفته از پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد است. نویسنده اول دانشجو و نویسنده دوم، استاد راهنما و نویسنده مسئول است.

منابع مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله تماماً بر عهده نویسندگان بوده و هیچ‌گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

دسترسی به مواد و داده‌ها

پرسشنامه‌های استفاده‌شده در این پژوهش به آسانی در دسترس محققان قرار دارد.

تائید اخلاقی و رضایت مشارکت‌کنندگان

پیش از اجرای پژوهش از شرکت‌کنندگان رضایت آگاهانه کتبی گرفته شد و تمام شرکت‌کنندگان با رضایت خود در پژوهش شرکت داشتند و محققان به آن‌ها اطمینان دادند که نتایج تحقیق محرمانه خواهد بود.

رضایت برای انتشار

نویسندگان از انتشار این مقاله رضایت کامل دارند

تصریح درباره تعارض منافع

این نوشتار برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد تحت عنوان «بررسی نقش میانجی مهارت‌های ارتباطی در رابطه بین سبک دل‌بستگی با بی‌رمقی زناشویی» است (گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ملایر، ملایر) است و با منافع شخصی یا سازمانی منافات ندارد.

سپاسگزاری

پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند از همه شرکت‌کنندگان در پژوهش تقدیر و تشکر نماید.

References

- Aghayusefi, A., Saravani, Sh., Zeraatee, R., Razeghi, F. S., Pourabdol, S. (2016). Predicting academic performance based on attachment styles and different levels of adjustment. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 21(4), 308-316. (Persian). <http://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-2527-en.html>
- Alfasi, Y., Gramzow, R. H., & Carnelly, K. B. (2010). Adult attachment patterns and stability in esteem for romantic partners. *Personality and Individual Difference*, 48 (5), 607-611. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.12.016>
- Amanelahi, A., Aslani, Kh., Tashakor, H., Ghavabesh, S., & Nekoei, S. (2012). Investigating the relationship between romantic attachment styles and love with marital satisfaction. *Quarterly Journal of Women's Studies Sociological and Psychological*, 10(3), 67-86. (Persian). [10.22051/JWSPS.2012.1419](https://doi.org/10.22051/JWSPS.2012.1419)
- Attary, Y.A., Amanalahifard, A., & Mehrabizadeh honarmand, M. (2010). Investigating the Relationship between Personality Traits and Individual-Family Factors with Marital Satisfaction in Government Employees in Ahvaz. *Journal of Educational Sciences and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz*, 13(1), 81-108. (Persian). <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=68289>
- Baker, C. N., & Horger, M. (2012). Parental child-rearing strategies influence self-regulation, socioemotional adjustment, and psychopathology in early adulthood: Evidence from a retrospective cohort study. *Personality and Individual Differences*, 52(7), 800-805. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.12.034>
- Bowlby, J. (1982). Attachment and loss: retrospect and prospect. *American Journal of Orthopsychiatry*, 52(4), 664-678. <https://doi.org/10.1111/j.19390025.1982.tb01456.x>
- Capri, B. (2013). The Turkish Adaptation of the Burnout Measure-Short Version (BMS) and Couple Burnout Measure-Short Version (CBMS) and the Relationship between Career and Couple Burnout Based on Psychoanalytic Existential Perspective. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 13(3), 1408-1417. <https://doi.org/10.12738/estp.2013.3.1576>
- Chung, M. S. (2014). Pathways between attachment and marital satisfaction: The mediating roles of rumination, empathy, and forgiveness. *Personality and Individual Differences*, 70, 246-251. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2014.06.032>
- Collins, N. L., & Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and social psychology*, 58(4), 644-663. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.4.644>
- Dehghan, A., Lavasani, Gh., & Madani, Y. (2018). The relationship between communication beliefs and marital boredom: the mediating role of mindfulness. *Journal of Psychology*, 22(3), 344-357. (Persian). <http://iranapsy.ir/en/Article/21327>
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1987). Romantic love is conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 511-524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>

- Hazen C, Shaver PR. 1990. Love and work: An attachment-theoretical perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(2), 270-280. <http://doi.apa.org/getdoi.cfm?doi=10.1037/0022-3514.59.2.270>
- Hossein Chary, M. & M. Delavarpour (2006). Do shy people lack communication skills? *Iranian psychologists*, 3(10), 123-135. (Persian). http://jip.azad.ac.ir/article_512487_632582e94521d64ed1348b7b880a52c7.pdf
- Hossein Chary, M. & Fadakar M. M. (2006). Investigating the Effects of Higher Education on Communication Skills Based on Comparison of College and High Scholl Students. *Teaching and Learning Research*, 3(2), 21-32. (Persian). <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=273644>
- Jerabek, I. (2004). Communication skills inventory revised. *Body-Mind QueenDom*, https://www.queendom.com/tests/access_page/index.htm?idRegTest=2288
- Karimi, P., Karami, J., & Dehghan, F. (2015). Relationship between attachment styles and conflict resolution styles and married employee's marital burnout. (Persian). <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=245344>
- Karney, B. R., Bardbury, T. N. (1997). Neuroticism, marital interaction and the trajectory of marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(5), 1075-1092. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.72.5.1075>
- Mohammad Sharooni, R., Shokri, O., Hosseinzadeh Taghvaei, M., & Danesh, E., & Borjali A. (2020). The Modeling of Structural Relationship of Marital Conflict Concerning Attachment Styles, Narcissism Sensation Seeking, and Marital Burnout in Couples. *Middle Eastern Journal of Disability Studies*, 23(10), 1-8. (Persian). [20.1001.1.23222840.1399.10.0.147.6](https://doi.org/10.1001.1.23222840.1399.10.0.147.6)
- Naderi, F., Azadmanesh, P. (2012). Comparison of marital boredom, family performance and intimacy of male and female employees. *New findings in psychology (Journal of Social Psychology)*, 7(22), 97-112. (Persian). <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=191483>
- Navidy, F., Adibrad, N., & sabaghian, Z. (2005). Investigating the relationship between marital boredom and organizational climate factors in male and female nurses. *Journal of Psychology*, 11(3), 275-287. (Persian). <https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=93911>
- Pakdaman, Sh. (2001). Investigating the relationship between attachment and socialism in Adolescence. *Journal of Psychological Sciences*, 3(9), 25-47. (Persian). <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=52727>
- Pines, A. M. (2007). The female entrepreneur: Burnout treated using a psychodynamic existential approach. *Clinical Case Studies*, 1(2), 170-180. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1534650102001002005>
- Pines, A. M. (1996). *Couple burnout: Causes and cures*. New York: Routledge. <https://www.routledge.com/Couple-Burnout-Causes-and-Cures/Pines/p/book/9780415916325>

- Queendom R. Communication skills Test-Revised. *Available online by internet 2004*.
<https://www.queendom.com/>
- Reisi Sheikh Weisi, A., Jalil Piran, M., & Vala Monfared, Y. (2019). Relationship between marital disturbance and attachment styles of married male teachers in the tribal area of Lordegan city. *Rooyesh-e-Ravanshenasi*, 8(2), 17-24. (Persian).
[20.1001.1.2383353.1398.8.2.24.2](https://doi.org/10.1001.1.2383353.1398.8.2.24.2)
- Rezaei, S., & Rezaei, F. (2019). Prediction of marital burnout: Conflict resolution styles and marital expectations. *Biannual Journal of Applied Counseling*, 8(2), 23-38. (Persian).
<https://dx.doi.org/10.22055/jac.2018.27034.1620>
- Sabbagh, Z., Salehzadeh, M., & Zareei, H. (2020). Marital burnout and dependence on virtual social networks: Difference between women and men. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 22, 361-9.
<https://dx.doi.org/10.22038/JFMH.2020.17342>
- Soleimani, E., Tanha, Z., Malekirad, A., & Kordestani, D. (2021). Structural Equations Modeling of Life Skills and Attachment Styles with Marital Conflicts: the Mediating Role of Sexual Satisfaction and Couples' Love Stories. *Journal of Research in Behavioural Sciences*, 19(1), 128-138. (Persian). [20.1001.1.17352029.1400.19.1.14.1](https://doi.org/10.1001.1.17352029.1400.19.1.14.1)
- Tanner, S. (2018). *The Relationship between Attachment, Self-Regulation, and Resilience in Undergraduate Students' College Adjustment*. (Unpublished doctoral dissertation) Walden University, USA.
<https://www.proquest.com/openview/44b6da10da4f4f951411f4a22ac0f850/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750>
- Vanpelt, N. (2004). Creative Ways to Keep Romance Alive. *Retrieved. September 1, 2004*.
https://scholar.google.com/scholar?hl=fa&as_sdt=0%2C5&q=Vanpelt%2C+N.+%282004%29.+Creative+ways+to+keep+Romance+Alive.+Retrieved.+&btnG=
- Williamson, H. C., & Lavner, J. A. (2020). Trajectories of Marital Satisfaction in Diverse Newlywed Couples. *Social Psychological and Personality Science*, 11(5), 597–604.
<https://doi.org/10.1177/1948550619865056>
- Young, M. E., & Long, L. L. (1998). *Counseling and therapy for couples*. Thomson Brooks/Cole Publishing Co. <https://psycnet.apa.org/record/1998-06100-000>
- Zareie, A. & Ahmady sarkhony, T. (2015). The role of predictors of spiritual intelligence and communication patterns with the level of marital satisfaction of couples referring to counseling centers in Bandar Abbas. *Clinical Psychology Research*, 2(2), 101-116. (Persian). <https://doi.org/10.22067/IJAP.V2I2.10915>

